

RECHT OM TE VLUCHTEN

1. ALGEMENE INFORMATIE VOORAF

Mensen op de vlucht zijn vaak in het nieuws. Het gaat dan meestal over aantallen en problemen in de opvang, maar niet over de verhalen achter deze mensen. In het lespakket 'Recht om te Vluchten' gaan we in op een paar verhalen van mensen die hebben moeten vluchten. Ook wordt uitgelegd wanneer je nu precies een vluchteling bent en wat ervoor zorgt dat deze mensen extra zorg nodig hebben.

[illegible]

LESBRIEF VLAUCHTEN

Nu heeft het gast over kinderen en nu anders die alles vertalen om een plek te zoeken waar ze zich even veilig voelen. Bovendien zijn meer dan honderd vertalingen aanwezig op de kaart. Het is heel rare en heel leuke kaart. Het besloten kinderen om verschillende redenen. Maar dan ding is het de meeste laatste, ze hebben een goede reden om te vertellen. Maar waarom kan je zijn, vriendin en hun zamen aanpak.

OPDRACHTEN

1. Wat zou je doen indien je op een vluchtje bent? Hoe kom.
2. Denk aan een vluchtje dat je wilt maken.
3. Hoe kan je vluchtje nog comfortabel en leuk zijn.
4. Hoe kan je vluchtje nog comfortabel en leuk zijn.
5. Denk aan een vluchtje dat je wilt maken.

Als je vluchtje bent je maar weinig meemaken.

Waarom denk je dat je nu niet meer meemaken? Schrijf het op de kaartjes.

12

LESKRIF 11

VLUCHTEN

Dus vertel juist over mensen die alles verlaten om ergens anders een plek te zoeken waar ze veilig zijn. Vertel dat zij meer dan honderd kilometers overzee op de vlucht, vaak samen met kinderen. Maar ze vluchten om te overleven. Maar die ding is: wat de mensen betrouwen, ze hebben een goede reden om te vertrekken. Want niemand laat zijn familie, vrienden en huis zomaar achter.

Illustratie: J. van der Vliet

De afbeelding is een tekening van J. van der Vliet. Het toont een groep mensen, waaronder veel kinderen, die op een klein, plat, bruin object (mogelijk een stuk drijfhout of een klein bootje) zitten. Ze zijn allemaal gekleed in oranje reddingsvesten. Het object drijft op een blauwe zee. De afbeelding is bedoeld om de situatie van vluchtelingen te illustreren.

[illegible][illegible][illegible]

MENSENRECHTEN & VLUCHTELINGEN

SAY WHAT?

WELKEN VLUCHTELING?

Wanneer iemand in een ander land opvlucht om te ontkomen aan een bedreiging van zijn of haar leven of van zijn of haar vrijheid, wordt hij of zij vluchtelingsrechtelijk beschermd. Het is niet vanzelfsprekend dat iedereen die in Nederland opvlucht ook vluchtelingsrechtelijk beschermd wordt. Het is belangrijk dat vluchtelingsrechtelijke bescherming wordt gegeven aan personen die hiervoor in aanmerking komen.

WELKEN ASIELZOEKER?

De Nederlandse wetgeving kent twee soorten asielzoekers: de vluchtelingsrechtelijk beschermde en de niet-vluchtelingsrechtelijk beschermde. De vluchtelingsrechtelijk beschermde wordt beschermd tegen onrechtelijke verwijdering uit Nederland. De niet-vluchtelingsrechtelijk beschermde wordt niet beschermd tegen verwijdering uit Nederland, maar kan wel andere rechten krijgen.

WELKEN MIGRANT?

Wanneer iemand in een ander land opvlucht om te ontkomen aan een bedreiging van zijn of haar leven of van zijn of haar vrijheid, wordt hij of zij vluchtelingsrechtelijk beschermd. Het is niet vanzelfsprekend dat iedereen die in Nederland opvlucht ook vluchtelingsrechtelijk beschermd wordt. Het is belangrijk dat vluchtelingsrechtelijke bescherming wordt gegeven aan personen die hiervoor in aanmerking komen.

MEER DAN ALLEEN EEN LABEL

Wanneer iemand in een ander land opvlucht om te ontkomen aan een bedreiging van zijn of haar leven of van zijn of haar vrijheid, wordt hij of zij vluchtelingsrechtelijk beschermd. Het is niet vanzelfsprekend dat iedereen die in Nederland opvlucht ook vluchtelingsrechtelijk beschermd wordt. Het is belangrijk dat vluchtelingsrechtelijke bescherming wordt gegeven aan personen die hiervoor in aanmerking komen.

TOEGELIEN LAATZIELEN ZIJN

1.1. MATERIALEN OP VERSCHILLENDE NIVEAUS

Dit lespakket bestaat uit de volgende onderdelen: 📁

- introductielesbrief (verkrijgbaar op niveau A, B en C)
- verdiepingslesbrief (verkrijgbaar op niveau A, B en C)
- verwerkingsles (gelijk voor alle niveaus)
- infographic (gelijk voor alle niveaus)
- beeldmateriaal: filmfragmenten

RECHT OM TE VLUCHTEN

De introductielesbrief en verdiepingslesbrief zijn verkrijgbaar op drie niveaus: A, B en C.

- **Niveau A** is te gebruiken voor leerlingen vanaf een jaar of 10, maar ook voor bijvoorbeeld schakelklassen of de onderbouw van het pro of vmbo.
- **Niveau B** is vooral bedoeld voor leerlingen van ongeveer 12 tot 14 jaar, maar dit materiaal is ook goed te gebruiken voor bijvoorbeeld een mbo-entreegroep.
- **Niveau C** is voor leerlingen vanaf 15 jaar en vooral gericht op de bovenbouw van het vo en mbo.

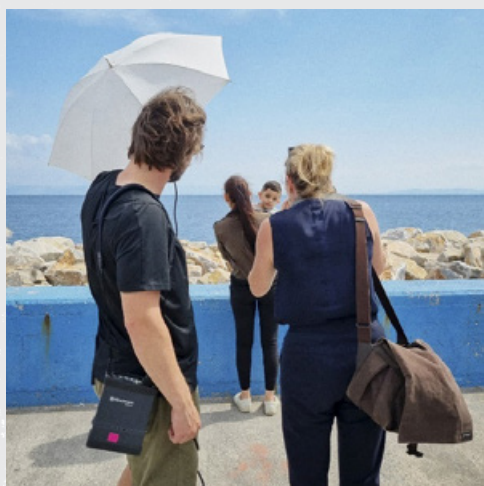
BEELDMATERIAAL

Tijdens de lessen gebruik je fragmenten uit:

- de documentaire 'Het Eiland van ons allemaal samen' (bij de introductieles)
- het project 'Children of the Labyrinth' (bij de verdiepingsles)

Dit beeldmateriaal en de website zijn ontwikkeld door Philip Brink (filmmaker) en Marieke van der Velden (fotograaf). Zij zijn een koppel dat veel reportages gemaakt heeft in opdracht van ngo's zoals UNICEF. Daarna zijn ze ook documentaireprojecten gaan maken vanuit hun eigen initiatief. In deze projecten streven zij ernaar om hedendaagse politieke keuzes te verbeelden vanuit het perspectief van de mensen die persoonlijk door die keuzes geraakt worden.

Hun vorige projecten brachten hen onder andere naar Afghanistan ('A Monday in Kabul') waar zij portretten maakten van inwoners van Kabul op hun favoriete plekken van de stad. Ook kwamen ze in Libanon ('Outside Syria') waar ze namens hun Facebook-vrienden vragen stelden aan Syrische vluchtelingen. In Griekenland maakten ze de film 'The Island of All Together' (Het Eiland van ons allemaal samen) waarin toeristen en mensen op de vlucht met elkaar in gesprek gingen over het leven. De film 'Children of the Labyrinth', waarin ouders op de vlucht - allen gestrand in Griekenland - brieven hebben geschreven aan hun meereizende kinderen, is hun meest recente project. Alle projecten zijn veelvuldig internationaal gepubliceerd en wonnen diverse prijzen zoals de Prijs voor Storytelling bij de Zilveren Camera.

← Philip Brink en Marieke van der Velden

FRAGMENTEN

De fragmenten die je in de les nodig hebt, vind je op [amnesty.nl/videos-recht-om-te-vluchten](https://www.amnesty.nl/videos-recht-om-te-vluchten).

Voor de **introductielesbrieven** zijn er drie filmfragmenten.

- **Fragment 1 Trailer** (module A opdracht 3; module B opdracht 2; module C opdracht 1)
De ingekorte trailer van 'Het Eiland van allemaal samen' waarin duidelijk wordt dat sommige mensen op het eiland toeristen zijn en dat andere mensen uit Syrië gevlucht zijn, omdat daar oorlog is.
- **Fragment 2 In gesprek (A en B)** (module A opdracht 5; module B opdracht 9)
Dit is een compilatie van onderdelen uit 'Het Eiland van allemaal samen' waarin naar voren komt:
 - een vraag over huisdieren en het antwoord daarop;
 - de vraag: Wat zou je doen als je een miljoen euro had? En het antwoord erop;
 - de vraag: Wat zou je doen als je de baas van de wereld was? En het antwoord erop.
- **Fragment 3 In gesprek (C)** (module C opdracht 6)
Een compilatie van onderdelen uit 'Het Eiland van allemaal samen' waarin naar voren komt:
 - De aankomst op het eiland van toeristen en mensen die gevlucht zijn.
 - Jan en Mohamad in gesprek over bedreiging en de verscheurde familie.
 - Husam en Selma praten over waarom Husam gevlucht is.
 - Annemarijn en Birvan wisselen de eerste gedachte in de ochtend uit.
 - Suhaila en Petra praten over uithuwelijken.
 - Een groepje vluchtelingen waarvan een persoon een foto maakt met een mobieltje.
 - Husam en Selma praten over hun toekomstdromen.

Ook voor de **verdiepingslesbrieven** zijn er drie verschillende filmfragmenten.

- **Fragment 4 Asma en Muhammad** (module A)
- **Fragment 5 Zahra en Kimiya** (module B)
- **Fragment 6 Fabiola en Soan** (module C)

1.2. INHOUD VAN DE LESBRIEVEN

Introductie: Vluchten

Voor de introductie van het onderwerp maken we gebruik van het videomateriaal van 'Het eiland van ons allemaal samen'. In deze video's gaan toeristen op het Griekse eiland Lesbos in gesprek met mensen die daarheen gevlucht zijn. Aan de hand van de video's wordt het thema verkend en leren de leerlingen over de redenen waarom mensen moeten vluchten.

Verdieping: Op de vlucht, en dan?

In de lesbrieven met verdiepingsvragen zoomen we in elke lesbrief in op een ander verhaal. Deze verhalen komen uit Children of the Labyrinth. Een bijzonder project waarin ouders op de vlucht een brief schrijven aan hun kind en die voorlezen op film. We komen meer te weten over deze mensen, maar ook over het vluchtelingenverdrag en de mensenrechten die hen zouden moeten beschermen. Voor de lesbrieven hebben we gekozen voor de verhalen van Asma en Muhammad (niveau A), Zahra en Kimya (niveau B) en Fabiola en Soan (niveau C).

Verwerking: En jij?

De verwerkingsopdracht is voor alle niveaus samengevoegd in één module. Hierin leren de leerlingen meer over de kracht van schrijfacties. Dit sluit mooi aan bij de brieven van Children of the Labyrinth. Opdracht 1, 2 en 3 zijn inzetbaar op alle niveaus. Opdracht 4 is meer geschikt voor niveau B en C.

Infographic

In de infographic wordt de gebruikte terminologie duidelijk uitgelegd. Oudere leerlingen kunnen deze gebruiken als aanvulling op de les. Als docent kun je hem ook gebruiken ter voorbereiding van je les.

1.3. ORGANISATIE VAN DE LESSEN

Maak vooraf een keuze voor de onderdelen die je wilt gebruiken en het niveau (A, B of C) waarop je die wilt inzetten. Het lesmateriaal is zo geschreven dat de introductie, verdieping en verwerking zowel gezamenlijk als apart van elkaar ingezet kunnen worden. Ook kun je verschillende niveaus combineren.

Benodigde tijd

De tijdsinvestering hangt enerzijds af van hoeveel tijd je besteedt aan de klassengesprekken en anderzijds van of je alle opdrachten doet of een deel ervan. Ook is van invloed of je dit klassikaal doet of dat leerlingen zelfstandig werken.

- introductieles: 50-120 minuten
- verdiepingsles: 50-120 minuten
- verwerking: 30-60 minuten (afhankelijk van het aantal gekozen opdrachten)

Voorbeeld bij 2 lessen van ongeveer 50 minuten:

	1	2
Voor groep 6 en 7 en klas 1 en 2 VMBO	Introductie module A Je kunt de optionele opdrachten overslaan. Bekijk eventueel ook filmfragment 3.	Verdieping module A opdracht 2 Bekijk eventueel ook fragment 5 en 6. Je kunt bij het bespreken opdracht 2 uit verdiepingsmodule B en C gebruiken. Verwerking opdracht 1 t/m 3
Voor groep 8 en klas 1 en 2 HV/VWO	Introductie module B Je kunt de optionele opdrachten overslaan. Bekijk eventueel ook filmfragment 3.	Verdieping module B opdracht 2 Bekijk eventueel ook fragment 4 en 6. Je kunt bij het bespreken opdracht 2 uit verdiepingsmodule A en C gebruiken. Verwerking opdracht 2 t/m 3 en eventueel 4
Voor klas 3 HV/VWO en voortgezet onderwijs bovenbouw	Introductie module C Je kunt de optionele opdrachten overslaan. Bekijk eventueel ook filmfragment 2.	Verdieping module C opdracht 2 Bekijk eventueel ook fragment 4 en 5. Je kunt bij het bespreken opdracht 2 uit verdiepingsmodule A en B gebruiken. Verwerking opdracht 2, 3 en eventueel 4

Voorbeeld bij 3 lessen van ongeveer 50 minuten:

	1	2	3
Voor groep 6 en 7 en klas 1 en 2 VMBO	Introductie module A Je kunt de optionele opdrachten overslaan. Bekijk eventueel ook filmfragment 3.	Verdieping module A Je kunt de optionele opdrachten overslaan.	Voorbereiding op verwerking Bekijk filmfragment 5 en 6. Je kunt bij het bespreken opdracht 2 uit verdiepingsmodule B en C gebruiken. Verwerking opdracht 1 t/m 3
Voor groep 8 en klas 1 en 2 HV/ VWO	Introductie module B Je kunt de optionele opdrachten overslaan. Bekijk eventueel ook filmfragment 3.	Verdieping module B Je kunt de optionele opdrachten overslaan.	Voorbereiding op verwerking Bekijk ter voorbereiding filmfragment 4 en 6. Je kunt bij het bespreken opdracht 2 uit verdiepingsmodule A en C gebruiken. Verwerking opdracht 2, 3 en eventueel 4
Voor klas 3 HV/VWO en voortgezet onderwijs bovenbouw	Introductie module C Je kunt de optionele opdrachten overslaan. Bekijk eventueel ook filmfragment 2.	Verdieping module C Je kunt de optionele opdrachten overslaan.	Voorbereiding op verwerking Bekijk ter voorbereiding filmfragment 4 en 5. Je kunt bij het bespreken opdracht 2 uit verdiepingsmodule A en B gebruiken. Verwerking opdracht 2, 3 en eventueel 4

Voorbeeld bij 2 lessen van ongeveer 90 minuten:

	1	2
Voor groep 6 en 7 en klas 1 en 2 VMBO	Introductie module A opdracht 1, 2, 3, 5, 7, 9, 10 Bekijk eventueel ook filmfragment 3. Verdieping module A opdracht 1, 2, 3, 4	Verdieping module A opdracht 5, 7 Bekijk desgewenst ook filmfragment 5 en 6. Je kunt bij het bespreken opdracht 2 uit verdiepingsmodule B en C gebruiken. Verwerking opdracht 1 t/m 3
Voor groep 8 en klas 1 en 2 HV/VWO	Introductie module B opdracht 1, 2, 4, 5, 6, 9 Bekijk eventueel ook filmfragment 3. Verdieping module B opdracht 1, 2, 3, 4	Verdieping module B opdracht 5, 7, 9 Bekijk desgewenst ook filmfragment 4 en 6. Je kunt bij het bespreken opdracht 2 uit verdiepingsmodule A en C gebruiken. Verwerking opdracht 2, 3 en eventueel 4
Voor klas 3 HV/VWO en voortgezet onderwijs bovenbouw	Introductie module C opdracht 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 Bekijk eventueel ook filmfragment 2. Verdieping module C opdracht 1, 2, 3, 4	Verdieping module C opdracht 5, 8 Bekijk desgewenst ook filmfragment 4 en 5. Je kunt bij het bespreken opdracht 2 uit verdiepingsmodule A en B gebruiken. Verwerking opdracht 2, 3 en eventueel 4

Voorbeeld bij 3 lessen van ongeveer 90 minuten:

	1	2	3
Voor groep 6 en 7 en klas 1 en 2 VMBO	Introductie module A volledig Bekijk eventueel ook filmfragment 3. Je kunt hierbij opdracht 6 uit module C gebruiken.	Verdieping module A volledig Bekijk ook filmfragment 5 en 6. Je kunt bij het bespreken opdracht 2 uit verdiepingsmodule B en C gebruiken. Je kunt hier ook de derde les mee starten.	Verwerking opdracht 1 t/m 3 en eventueel 4
Voor groep 8 en klas 1 en 2 HV/VWO	Introductie module B volledig Bekijk eventueel ook filmfragment 3. Je kunt hierbij opdracht 6 uit module C gebruiken.	Verdieping module B volledig Bekijk ook filmfragment 4 en 6. Je kunt bij het bespreken opdracht 2 uit verdiepingsmodule A en C gebruiken. Je kunt hier ook de derde les mee starten.	Verwerking opdracht 2 t/m 4
Voor klas 3 HV/VWO en voortgezet onderwijs bovenbouw	Introductie module C volledig Bekijk eventueel ook filmfragment 2. Je kunt hierbij opdracht 5 uit module A gebruiken.	Verdieping module C volledig Bekijk ook filmfragment 4 en 5. Je kunt bij het bespreken opdracht 2 uit verdiepingsmodule A en B gebruiken. Je kunt hier ook de derde les mee starten.	Verwerking opdracht 2 t/m 4

1.4. BEOOGDE IMPACT EN KERNDOELEN

Met deze lesbrievenreeks heeft Amnesty de volgende impact voor ogen:

1. (Verder) ontwikkelen van empathie met anderen, waaronder vluchtelingen
2. Vergroten van kennis over het thema vluchtelingen
3. (Leren) vormen van een eigen mening en die kunnen verwoorden
4. Bereidwilligheid om op te komen voor de mensenrechten

Ook wil Amnesty aansluiten bij de kerndoelen voor:

- Nederlands → Mondeling onderwijs en schriftelijk onderwijs
- Oriëntatie op jezelf en de wereld → Mens en maatschappij
- Burgerschap

Houding

De leerling

- kan zich inleven in mensen die gevlucht zijn, zoals de volwassenen en/of kinderen uit de lesbrieven;
- kan zich (tot op zekere hoogte) inbeelden hoe het voor deze mensen geweest moet zijn (angst, onzekerheid, verdriet etc.) de afgelopen jaren van hun leven;
- is zich bewust van heersende vooroordelen ten aanzien van vluchtelingen (samenleving) en eventuele eigen vooroordelen;
- is bereid in actie te komen voor de vluchtelingen.

Vaardigheden

De leerling

- kan binnen het vluchtelingenthema feiten onderscheiden van desinformatie, misinformatie en meningen;
- participeert aan groeps- en klassengesprekken, dialoog en debat.

Kennis

De leerling

- kan voorbeelden geven van rechten uit de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens;
- kan uitleggen hoe de fundamentele rechten van mensen worden geschonden door oorlog of persoonlijke vervolging;
- kan voorbeelden geven van redenen waarom mensen vluchten;
- kan vertellen dat er een Vluchtelingenverdrag bestaat en dat iedereen overal op de wereld, altijd het recht heeft om te vluchten als diegene niet meer veilig is;
- kan uitleggen wie een vluchteling, ontheemde, migrant en asielzoeker is.

Hieraan wordt gewerkt door:

- aan te sluiten bij de belevingswereld van leerlingen en bestaande voorkennis te activeren;
- kennis en inhoudelijke opdrachten aan te bieden over mensen op de vlucht en het Vluchtelingenverdrag en daarbij te werken vanuit echte verhalen van echte mensen (filmfragmenten), waardoor leerlingen kunnen meevoelen met mensen op de vlucht;
- rekening te houden met Meervoudige Intelligentie en werkvormen als 'inleving' en 'dialoog' te kiezen;
- het 'hier - Nederland' met het 'daar - de rest van de wereld' te verbinden en daarbij als vertrekpunt te kiezen 'wat we delen';
- de (gast)les af te sluiten met een actie (groetenactie);
- te wijzen op meer actiemogelijkheden op www.amnestyopschool.nl.

1.5. EEN KIND MET EEN VLUCHTACHERGROND IN DE GROEP OF KLAS

Kinderen die gevlucht zijn willen over het algemeen graag een ‘gewoon’ leven leiden en het niet telkens over hun ervaringen hebben. Ze moeten natuurlijk wel de ruimte krijgen dat te doen op het moment dat ze daar wél behoefte aan hebben. In de lesbrieven komen persoonlijke verhalen van mensen op de vlucht aan bod. Dit kan persoonlijke ervaringen naar boven halen bij kinderen met een vluchtachtergrond.

Bij het geven van een (gast)les over het recht om te vluchten staat de autonomie van kinderen met een vluchtachtergrond centraal. Dit houdt in dat zij zelf mogen kiezen of ze bij de les aanwezig willen zijn, en zo ja, of ze wat willen vertellen over hun eigen ervaringen. Het is van belang dat de docent dit vóór de les bespreekt met de leerling(en) in kwestie. Op die manier wordt voorkomen dat de leerling ongewenst en/of onvoorbereid in de spotlight wordt gezet.

Voor gastdocenten

Als je de les geeft als gastdocent, dan is van belang dat je voorafgaand aan de les samen met de docent afsprekt hoe de les eruit komt te zien. De docent kan dit vervolgens met de leerling(en) bespreken, zodat die zelf een keuze kan maken over het aanwezig zijn bij de les en het delen van eigen ervaringen. Zorg er als gastdocent voor dat je weet om welke leerling het gaat en zorg dat je ervan op de hoogte bent of de leerling graag persoonlijke ervaringen zou willen delen of juist niet.

Wil je praktische informatie en tips over hoe je kinderen met een vluchtachtergrond als docent het beste kan begeleiden en ondersteunen? [Bekijk deze handreiking](#), ontwikkeld door Pharos en ARQ.

2. UITLEG BIJ DE LESSEN - WERKWIJZE

De aanwijzingen zijn geordend per module en daarna uitgesplitst naar niveau.

Vragen die je tijdens de les stelt zijn **groen** aangegeven. De antwoorden op de opdrachten in de lesbrief zijn **blauw** gedrukt. Facultatieve opdrachten zijn aangegeven met een **+**.

Tip: Breid de informatie in de les uit met materiaal van NPO en Schooltv.nl. Bijvoorbeeld:

- NPO Kennis over vluchtelingen
- Noodopvang voor vluchtelingen - Hoe is het leven voor vluchtelingenkinderen? (5.00 min)
- Wie is een asielzoeker? (2.09 min)

2.1. INTRODUCTIELES VLUCHTEN

2.1.1. INTRO NIVEAU A

Introduceer het onderwerp door de inleiding bovenaan de lesbrief voor te lezen. Laat de leerlingen reageren en vraag wat ze al weten over 'vluchten'. Hebben ze een beeld bij wat vluchten is, waarom mensen weggaan en wat het betekent als je alles achterlaat? Kennen ze zelf verhalen van mensen die gevlucht zijn? Weten ze hoe mensen vluchten en waarheen? Het is niet de bedoeling dat je alles nu al uitlegt, maar zorg dat je een beeld krijgt van de voorkennis van de leerlingen.

Laat **opdracht 1 en 2** maken. Dit zijn inleidende opdrachten om de aandacht van de leerlingen te richten op 'van huis weggaan'. Ze denken na over hoe ze het vinden om van huis te zijn en wat ze mee willen nemen.

1. a. Bijvoorbeeld: Ik ging op vakantie, kamperen met opa en oma.
b. Bijvoorbeeld: Ik ging naar het bos. Ik sliep in een tent.
c. Bijvoorbeeld: Ik vond het leuk, want we deden allemaal leuke dingen.
Maar ik miste wel mijn vrienden.
2. Bijvoorbeeld: pyjama, knuffel, tandenborstel.

Laat de antwoorden in twee-, drie- of viertallen bespreken. Dit kan bijvoorbeeld met een coöperatieve werkvorm zoals RondPraat. Zie daarvoor 3.1 Coöperatieve werkvormen.

Vertel dat jullie een fragment gaan kijken uit een film over mensen die gevlucht zijn en laat de leerlingen vraag 3a vast zien. Stel vooraf de kijkvraag.

 Kijkvraag: **Waarom zijn deze mensen uit hun land weggegaan?** Laat het de leerlingen noteren.

 Bekijk **filmfragment 1 Trailer**.

Laat willekeurig enkele leerlingen vertellen wat ze genoteerd hebben.

De leerlingen maken aansluitend **opdracht 3 en eventueel 4**.

De leerlingen vertalen in opdracht 3 de informatie uit de film naar hun eigen situatie en leven zich in vluchtelingen in. Opdracht 4 is optioneel en kan als differentiatieopdracht gebruikt worden. Hier presenteren de leerlingen zichzelf op dezelfde manier als de mensen in de film.

3. a. Er is oorlog in het land en de mensen liepen gevaar.
b. Eigen antwoord
4. Eigen antwoord

Laat willekeurig enkele leerlingen die opdracht 4 gemaakt hebben hun antwoord delen.

Jullie gaan nog een fragment kijken. Stel vooraf de kijkvraag.

🔍 Kijkvraag: **Welke huisdieren hebben Suhaila en Petra?** Laat de leerlingen het antwoord noteren.

▶ Bekijk **filmfragment 2 In gesprek (A en B)**.

Laat willekeurig enkele leerlingen vertellen wat ze genoteerd hebben.

De leerlingen maken aansluitend **opdracht 5** zelfstandig. Dit is verwerking van de informatie uit de film. De laatste deelvraag is weer optioneel.

5.
 - a. Petra heeft een hond en ze vindt paarden leuk.
 - b. Suhaila heeft geen huisdieren, die vindt ze eng.
 - c. Rashad wil alle mensen helpen die niet uit Syrië kunnen vluchten.
 - d. Otis wil een auto kopen, zijn studie betalen en de rest aan goede doelen geven.
 - e. Marcel wil iedereen vertellen dat ze van elkaar moeten houden.
 - f. Eigen antwoord

Bespreek de antwoorden klassikaal.

Vertel dat er op de wereld nog meer gebieden zijn van waaruit mensen op de vlucht zijn. Lees de tekst **bij opdracht 6** voor. Sta even stil bij het begrip (binnenlands) ontheemden en verduidelijk waar nodig andere lastige begrippen (zie de bijgeleverde infographic). Focus op de redenen voor de vlucht.

🔍 Vraag: **Waarom zijn deze mensen op de vlucht?** Laat de leerlingen het antwoord noteren.

Maak de vragen over de tekst klassikaal. Laat aansluitend **opdracht 7** zelfstandig maken en bespreek de antwoorden. **Opdracht 8** is optioneel en kun je inzetten voor differentiatie.

6.
 - a. Ze wonen in opvangkampen, in markten, scholen of bij andere gezinnen in huis.
 - b. De mensen die ze opvangen zijn erg arm. Er is niet genoeg voedsel.
 - c. Door het geweld kunnen de hulpverleners en de goederen niet bij de gevluchte mensen komen.
7.
 - a. kleding, telefoon.
 - b. Eigen antwoord
 - c. Bijvoorbeeld: Een mobieltje is handig als je wilt kijken waar je bent of contact wilt hebben met anderen ver weg, of om geld over te maken.
8.
 - a. Het leger gebruikt veel geweld tegen burgers.
 - b. Ze gaan meestal naar:
 - [x] veilige plekken in hun eigen land.
 - [x] landen in de buurt: Bangladesh, India, Thailand.
 - c. Bijvoorbeeld: Het zijn eenvoudige, open tenten of hutten. Er zijn nauwelijks meubels. Er is geen deur.

Loop rond, bekijk antwoorden van de leerlingen en bepaal welke opdrachten je wilt nabespreken. Laat leerlingen vertellen wat ze weten over recente conflicten (bijvoorbeeld Oekraïne en Palestijnen in Gaza). Laat deze informatie vergelijken met de informatie over Nigeria en Myanmar.

🔍 Vraag: **Vluchten de mensen om vergelijkbare redenen?** **Waar worden ze opgevangen?** Laat de leerlingen het antwoord noteren.

Rond de les af met een terugblik en de laatste opdrachten. Laat willekeurig enkele leerlingen uitleggen wat vluchten is. Controleer of ze weten wat het verschil is met verhuizen en laat **opdracht 9** maken. **Opdracht 10** is optioneel. Hierbij bladeren de leerlingen de lesbrief door en zetten ze kruisjes bij de afbeeldingen waarop hulpverleners staan.

9. a. verhuizen, vluchten, verhuizen, vluchten
b. Als je verhuist, heb je op de nieuwe plek een huis en ga je met het hele gezin en neem je al je spullen mee. Als je vlucht, heb je geen huis, ga je soms alleen en kun je maar weinig meenemen.
10. a. b. Bijvoorbeeld tenten neerzetten (foto 8 Vrouwen op de vlucht in Nigeria halen water; foto 10 Vader en dochter in een vluchtelingenkamp op de grens van Griekenland en Noord-Macedonië; foto 11 en 12 Vluchtelingen uit Myanmar), voedsel/drinkwater uitdelen (foto 15 Mensen op de vlucht voor de droogte in Somalië).
c. Bijvoorbeeld gezondheidszorg, onderwijs.

Loop rond, bekijk antwoorden van de leerlingen en bepaal welke opdrachten je wilt nabespreken.

Je hebt nu geleerd dat mensen ...

Vluchten voor oorlog en geweld.

Vluchten voor droogte en overstromingen.

Vluchten naar een andere plek in hun eigen land.

Vluchten naar buurlanden.

Vluchten naar landen verder weg.

Die vluchten weinig spullen meenemen.

Die vluchten hun familie kunnen kwijtraken.

Die gevlucht zijn kleding, onderdak en voedsel nodig hebben.

Eigen antwoord...

2.1.2. INTRO NIVEAU B

Introduceer het onderwerp door de inleiding bovenaan de lesbrief voor te lezen. Laat de leerlingen reageren en vraag wat ze al weten over 'vluchten'. Hebben ze een beeld bij wat vluchten is, waarom mensen weggaan en wat het betekent als je alles achterlaat? Kennen ze zelf verhalen van mensen die gevlucht zijn? Weten ze hoe mensen vluchten en waarheen? Het is niet de bedoeling dat je alles nu al uitlegt, maar zorg dat je een beeld krijgt van de voorkennis van de leerlingen.

Laat **opdracht 1** maken. Dit is een inleidende opdracht om de aandacht van de leerlingen te richten op 'vluchten'. Ze denken na over wat voor hen redenen zouden zijn om te vluchten en wat ze op hun vlucht mee zouden willen nemen.

1. a. Eigen antwoord, bijvoorbeeld: als er oorlog is.
b. Eigen antwoord, bijvoorbeeld: paspoort, mobiele telefoon, geld, eten.

Besprek het antwoord op **1a** klassikaal. Leg daarbij de leerlingen een dilemma voor.

🔗 Vraag: Kies je tussen vechten en gevaar lopen of vluchten en achterlaten?

Laat de leerlingen hun keuze toelichten.

🔗 Vraag: Welke voor- en nadelen kleven aan die keuze?

Laat het antwoord op **1b** in twee-, drie- of viertallen bespreken. Dit kan bijvoorbeeld met een coöperatieve werkvorm zoals RondPraat. 🔄 Zie daarvoor 3.1 Coöperatieve werkvormen.

Vertel dat jullie een fragment gaan kijken uit een film over mensen die gevlucht zijn en stel vooraf de kijkvraag.

🔗 Kijkvraag: Waarom zijn de mensen uit hun land weggegaan? Laat de leerlingen het antwoord noteren.

▶ Bekijk **filmfragment 1 Trailer**. Bespreek kort wat de leerlingen genoteerd hebben.

Laat **opdracht 2 en eventueel 3** maken.

De leerlingen noteren **bij opdracht 2** de belangrijkste informatie uit de film en maken hierbij onderscheid tussen mensen die op het eiland zijn als toerist en als vluchteling. Opdracht 2e gaat dieper in op mensenrechten. Bespreek deze in elk geval na en benadruk dat landen verplicht zijn om mensen die op de vlucht zijn te beschermen.

Opdracht 3 is optioneel en kan als differentiatieopdracht gebruikt worden. Hier verdiepen de leerlingen zich meer in de redenen waarom mensen vluchten.

2.
 - a. Nederland, Duitsland, Engeland
 - b. De mensen zijn via Turkije naar Griekenland gevlucht.
 - c. vluchtelingen – toeristen
toeristen – vluchtelingen
 - d. Hetzelfde is: dat ze met een boot komen.
Anders is: dat toeristen vanaf een groot stevig schip met een klein overdekt bootje in de haven aankomen, er zijn niet veel mensen aan boord, toeristen worden gastvrij ontvangen. De gevluchte mensen komen met heel veel mensen in een rubberbootje ergens aan de rotskust aan land (dus geen gastvrije ontvangst). Niet in de film te zien is dat vluchtelingen vaak met argwaan bekeken worden en soms zelfs worden teruggestuurd.
 - e. Nee, de toeristen reizen veilig. De mensen die op de vlucht zijn lopen meer gevaar.
3.
 - a. 1. veiligheid; 2. veiligheid; 3. werk
 - b. Door de oorlog kon hij niet aan het werk. En in het kamp is ook geen werk voor hem.
 - c. Zijn gezin is verscheurd: de vader en moeder en kinderen zijn niet bij elkaar.
 - d. Hij heeft zelf een gezin en hij is blij dat hij samen met zijn vrouw en kinderen is.
 - e. Bijvoorbeeld: Misschien is ze verdrietig dat ze haar oude vrienden kwijt is, maar hopelijk maakt ze snel nieuwe vrienden.
 - f. Als je verhuist heb je op de nieuwe plek een huis, ga je met het hele gezin en neem je al je spullen mee. Als je vlucht heb je geen huis, ga je vaak alleen en kun je maar weinig.

Loop rond, bekijk antwoorden van de leerlingen en bepaal welke opdrachten je wilt nabespreken. Vertel dat er op de wereld nog meer gebieden zijn van waaruit mensen op de vlucht zijn. Lees de **tekst bij opdracht 4** voor. Sta even stil bij het begrip ontheemden en verduidelijk waar nodig andere lastige begrippen. Focus op de redenen voor de vlucht.

❓ Vraag steeds: **Waarom zijn deze mensen op de vlucht?**

Maak de vragen over de tekst (**opdracht 4**) klassikaal.

Laat aansluitend **opdracht 5 en 6** zelfstandig maken en bespreek de antwoorden. **Opdracht 7 en 8** zijn optioneel en kun je inzetten voor differentiatie. Vertel dan dat in de volgende les meer uitleg komt over het Vluchtelingenverdrag en mensenrechten, maar dat ze de antwoorden nu invullen op basis van wat ze zelf al weten.

4.
 - a. Ze wonen in opvangkampen, in markten, scholen of bij andere gezinnen in huis.
 - b. De lokale gemeenschappen die ze opvangen zijn erg arm. Er is niet genoeg voedsel.
 - c. Door het geweld kunnen de hulpverleners en de goederen niet bij de gevluchte mensen komen.
5.
 - a. kleding, telefoon.
 - b. Eigen antwoord.
 - c. Bijvoorbeeld: Een mobieltje is handig als je wilt kijken waar je bent of contact wilt hebben met anderen ver weg of om geld over te maken.
6.
 - a. In 2021 was er een staatsgreep. Het leger is nu aan de macht en gebruikt veel geweld tegen burgers.

- b. Ze gaan meestal naar:
 - [x] veilige plekken in hun eigen land.
 - [x] landen in de buurt: Bangladesh, India, Thailand.
 - c. Gevluchte mensen in Thailand kunnen worden opgepakt en teruggestuurd naar Myanmar.
 - d. Mensen die gevlucht zijn lopen in het land van herkomst gevaar om gedood, gemarteld of opgesloten te worden.
7. a. Het zijn eenvoudige tenten of hutten van takken en plastic.
Er is geen deur en er zijn nauwelijks meubels.
- b. Bijvoorbeeld het recht op bescherming tegen geweld en het recht op huisvesting, mensen moeten in veilige gebieden kunnen wonen.
- c. Eigen antwoord.
8. a. b. Bijvoorbeeld tenten neerzetten (foto op pagina 5 Vrouwen op de vlucht in Nigeria halen water; foto op pagina 6 Vader en dochter in een vluchtelingenkamp op de grens van Griekenland en Noord-Macedonië; foto op pagina 7 Vluchtelingen uit Myanmar), voedsel/drinkwater uitdelen (foto op pagina 9 Mensen op de vlucht voor de droogte in Somalië).
- c. Bijvoorbeeld gezondheidszorg, onderwijs.

Loop rond, bekijk antwoorden van de leerlingen en bepaal welke opdrachten je wilt nabespreken. Laat leerlingen vertellen wat ze weten over andere recente conflicten (bijvoorbeeld Oekraïne en Palestijnen in Gaza). Laat deze informatie vergelijken met de informatie over Nigeria en Myanmar.

Vraag: Vluchten de mensen in [recent conflictgebied] om vergelijkbare redenen? Waar worden ze opgevangen?

De filmmakers hebben om gesprekken op gang te brengen gebruikgemaakt van 'vragenkaartjes'. In **opdracht 9a** laat je leerlingen elkaar bevragen met de vijf kaartjes in de lesbrief. Je kunt de opdracht desgewenst variëren door meer kaartjes te laten gebruiken of door in drie- of viertallen te laten werken. Laat aansluitend vraag **9b** beantwoorden.

Stel daarna de vraag: Wat zou jij doen als je de baas van de wereld was en het voor het zeggen had? Laat de leerlingen het antwoord opschrijven. Laat de antwoorden uitwisselen met een coöperatieve werkvorm als TweeGesprek of Sta-Op Hand-Omhoog. Zie daarvoor 3.1 Coöperatieve werkvormen.

Bekijk daarna **filmfragment 2 In gesprek (A en B)**.

Laat de leerlingen bij **9c** opschrijven of ze antwoorden herkennen die ze zelf genoteerd hadden.

9. Eigen antwoord.

Je hebt nu geleerd dat ...

Mensen vluchten voor oorlog en geweld.

Mensen vluchten voor droogte en **overstromingen**.

Mensen vluchten omdat ze niet zichzelf kunnen zijn.

Mensen kunnen vluchten naar een andere plek in hun eigen land.

Veel mensen vluchten naar **buurlanden**.

Sommige mensen naar landen gaan die verder weg liggen.

Mensen op de vlucht weinig spullen meenemen.

Mensen die vluchten hun familie kunnen kwijtraken.

Gevluchte mensen behoefte hebben aan onderdak, kleding en **voedsel**.

Mensen die gevlucht zijn, rechten hebben.

Eigen antwoord...

2.1.3. INTRO NIVEAU C

Introduceer het onderwerp door de inleiding voorop de lesbrief voor te lezen. Laat de leerlingen reageren en vraag wat ze al weten over 'vluchten'. Hebben ze een beeld bij wat vluchten is, waarom mensen weggaan en wat het betekent als je alles achterlaat? Kennen ze zelf verhalen van mensen die gevlucht zijn? Weten ze hoe mensen vluchten en waarheen? Het is niet de bedoeling dat je alles nu al uitlegt, maar zorg dat je een beeld krijgt van de voorkennis van de leerlingen.

Laat **opdracht 1** maken. Dit is een inleidende opdracht om de aandacht van de leerlingen te richten op 'vluchten'. Ze denken na over wat voor hen redenen zouden zijn om te vluchten en wat ze op hun vlucht mee zouden willen nemen.

1.
 - a. Eigen antwoord: bijvoorbeeld: als er oorlog is.
 - b. Eigen antwoord, bijvoorbeeld: familie en vrienden, huisdieren.
 - c. Eigen antwoord, bijvoorbeeld: paspoort, mobiele telefoon, geld, eten.

Bespreek het antwoord op **1a** klassikaal. Leg de leerlingen daarbij een dilemma voor.

❓ Vraag: Kies je tussen vechten en gevaar lopen of vluchten en achterlaten?

Laat de leerlingen hun keuze toelichten.

❓ Vraag: Welke voor- en nadelen kleven aan elke keuze?

Laat het antwoord op **1b** en **1c** in twee-, drie- of viertallen bespreken. Dit kan bijvoorbeeld met een coöperatieve werkvorm zoals RondPraat. 🗣️ Zie daarvoor 3.1 Coöperatieve werkvormen.

Vertel dat jullie een fragment gaan kijken uit een film over mensen die gevlucht zijn en stel een kijkvraag.

❓ Kijkvraag: Noteer wat je opvalt aan de toeristen en de mensen die gevlucht zijn.

▶️ Bekijk **filmfragment 1 Trailer**.

Bespreek kort wat de leerlingen genoteerd hebben.

Laat aansluitend **opdracht 2, 3 (eventueel), 4 en 5** maken.

De leerlingen noteren bij opdracht 2 de belangrijkste informatie uit de film en maken hierbij onderscheid tussen mensen die op het eiland zijn als toerist en als vluchteling. Opdracht 2e gaat dieper in op mensenrechten. Benadruk bij de nabespreking dat landen verplicht zijn om mensen die op de vlucht zijn te beschermen.

Opdracht 3 is optioneel en kan als differentiatieopdracht worden gebruikt. Hier verdiepen de leerlingen zich meer in de redenen waarom mensen vluchten.

Bij opdracht 4 en 5 noteren de leerlingen vooral eigen antwoorden. Laat deze bij de nabespreking door enkele leerlingen toelichten.

2.
 - a. De film gaat over mensen die gevlucht zijn die elkaar ontmoeten op Lesbos, een Grieks eiland.
 - b. Een oorlog in Syrië, hun thuisland, is de reden dat ze vluchten.
 - c. Eigen antwoord.
 - d.
 1. De toeristen komen van een groot stevig cruiseschip en gaan met een klein groepje mensen met een kleine shuttle naar de haven, er zijn niet veel mensen aan boord, toeristen worden gastvrij ontvangen.
 2. De gevluchte mensen zitten met een grote groep in een rubberboot en komen bij een rotskust aan land (dus geen gastvrije ontvangst). Niet in de film te zien is dat vluchtelingen vaak met argwaan bekeken worden en soms zelfs worden teruggestuurd.
 - e. Nee, de toeristen reizen veilig. De mensen die op de vlucht zijn lopen meer gevaar.
3.
 - a. ➕ Safi is gevlucht vanwege de oorlog en zoekt een adres waar hij veilig kan zijn.

Hij hoopt dat hij met een vrouw kan trouwen die hij al lang kent.

b. Als je verhuist uit liefde, kun je meenemen wat je wilt en ga je naar een huis en naar je geliefde. Als je vlucht, ga je weg om een nare reden en weet je niet waar je terecht zult komen.

c. Zijn gezin is verscheurd: de vader en moeder en kinderen zijn niet bij elkaar.

d. Hij heeft zelf een gezin en hij is blij dat hij samen met zijn vrouw en kinderen is.

e. Bijvoorbeeld: Misschien is ze verdrietig dat ze haar oude vrienden kwijt is, maar hopelijk maakt ze snel nieuwe vrienden.

f. Als je verhuist, heb je op de nieuwe plek een huis, ga je met het hele gezin en neem je al je spullen mee. Als je vlucht, heb je geen huis, ga je vaak alleen en kun je maar weinig meenemen.

4. a. kleding, telefoon.

b. Eigen antwoord.

c. Eigen antwoord.

d. Bijvoorbeeld: Ja, ik had verwacht dat mensen arm waren en geen geld hadden voor een mobieltje. Of: Nee, ik zou dat ook meenemen, het is handig als je wilt kijken waar je bent of om met anderen ver weg te communiceren, of om geld over te maken.

5. Eigen antwoord.

Loop rond, bekijk antwoorden van de leerlingen en bepaal welke opdrachten je wilt nabespreken.

► Bekijk **filmfragment 3 In gesprek (C)**.

🔍 Stel direct daarna de vraag: **Welk stuk uit de film maakt het meest indruk op je?** Vertel waarom. Laat aansluitend **opdracht 6 en 7** zelfstandig maken. De filmmakers hebben om gesprekken op gang te brengen gebruikgemaakt van 'vragenkaartjes'. In **opdracht 8** bevragen de leerlingen elkaar met zes van die kaartjes. Laat de leerlingen die klaar zijn met opdracht 6 en 7 tweetallen vormen. Breid om het tempoverschil op de vangen de opdracht desgewenst uit door de leerlingen die snel klaar zijn zelf extra vragen te laten bedenken. Ze kunnen deze eventueel op het digibord noteren, zodat andere tweetallen ze ook kunnen bespreken. Laat de leerlingen de mooiste antwoorden bij 8b noteren en vraag willekeurig enkele leerlingen dit voor te lezen.

6. a. Hij werd verplicht om partij te kiezen en zich aan te sluiten bij een groep: meedoen aan de oorlog en vechten. Dat wilde hij niet.

b. Hij is klaar met zijn studie en wil advocaat worden, maar door de oorlog kan dat niet. In een ander land zal hij niet zomaar met zijn studie aan het werk kunnen.

c. Er is oorlog in Syrië. Mohamad is daarbij drie keer bijna gedood. Het was dus niet veilig meer.

d. Het gezin is verscheurd.

e. Hij verbijt zich, slikt zijn tranen weg en zucht.

f. Eigen antwoord, laat de leerlingen hun keuze toelichten.

7. Eigen antwoord, laat de leerlingen hun keuze toelichten.

8. Eigen antwoord, laat de leerlingen hun keuze toelichten.

Loop rond, bekijk antwoorden van de leerlingen en bepaal welke opdrachten je wilt nabespreken.

Vertel dat er op de wereld nog meer gebieden zijn van waaruit mensen op de vlucht zijn. Lees de **tekst bij opdracht 9** voor. Verduidelijk waar nodig lastige begrippen. Focus op de redenen voor de vlucht.

🔍 Vraag steeds: **Waarom zijn deze mensen op de vlucht?**

Maak de vragen over de tekst (**opdracht 9**) klassikaal. Laat aansluitend **opdracht 10, 11 en 12** zelfstandig maken. **Opdracht 13** en **14** zijn optioneel en kun je inzetten voor differentiatie.

9.
 - a. Ze wonen in opvangkampen, in markten, scholen of bij andere gezinnen in huis.
 - b. De mensen die ze opvangen zijn erg arm. Er is niet genoeg voedsel.
 - c. Door het geweld kunnen de hulpverleners en de goederen niet bij de gevluchte mensen komen.
10.
 - a. [x] Een schrijfactie organiseren waarbij mensen post sturen aan politieke gevangenen.
[x] In een land waar mensen onderdrukt worden met de regering praten om wetten aan te laten passen.
[x] Onderzoeken hoe mensen die vluchten behandeld worden in opvanglanden.
[x] Voorlichting geven aan mensen over hun rechten.
[x] Zorgen dat misstanden bekend worden, bijvoorbeeld door een rapport erover te schrijven en dit aan de pers te geven.
 - b. Die situaties gaan over noodhulp. Er zijn andere organisaties die zich daarmee bezighouden, zoals het Rode Kruis en Artsen zonder Grenzen. Amnesty is geen hulporganisatie, maar een organisatie die opkomt voor de mensenrechten van iedereen.
11.
 - a. In 2021 was er een staatsgreep. Het leger is nu aan de macht en gebruikt veel geweld tegen burgers.
 - b. Ze gaan meestal naar veilige plekken in hun eigen land en landen in de buurt: Bangladesh, India, Thailand.
 - c. Het zijn eenvoudige tenten of hutten van takken en plastic.
Er is geen deur en er zijn nauwelijks meubels.
 - d. Gevluchte mensen in Thailand kunnen worden opgepakt en teruggestuurd naar Myanmar.
 - e. Mensen die gevlucht zijn lopen in het land van herkomst gevaar om gedood, gemarteld of opgesloten te worden.
 - f. Myanmar is een belangrijke handelspartner. Bovendien is de Thaise regering zelf door een staatsgreep aan de macht gekomen.
12.
 - a. Meta is het moederbedrijf van Facebook. Daar kon haat worden gezaaid tegen Rohingya. Meta verwijderde haatzaaiende berichten niet. Discriminerende algoritmes zorgden er zelfs voor dat haatzaaiende berichten voorrang kregen, omdat die veel werden bekeken en Meta daarmee veel advertentie-inkomsten opleverden. Een gevolg van de haatzaaiende berichten was dat veel Rohingya uit Myanmar moesten vluchten.
 - b. Eigen antwoord. Laat het antwoord toelichten.
 - c. Bijvoorbeeld brieven of kaarten sturen om mensen een hart onder de riem te steken. Een actie bedenken om aandacht te vragen voor de situatie waarin mensen leven. Brieven schrijven of petities ondertekenen naar onderdrukkende regeringen om ze te vragen de onderdrukking te stoppen.
13. Eigen antwoord.
14.
 - a. Bijvoorbeeld tenten neerzetten (foto op pagina 9: Vrouwen op de vlucht in Nigeria halen water; foto op pagina 11: Vluchtelingen uit Myanmar), voedsel/drinkwater uitdelen (foto op pagina 14: Mensen op de vlucht voor de droogte in Somalië).
 - b. Bijvoorbeeld gezondheidszorg, onderwijs.
 - c. Amnesty verleent geen noodhulp zoals voedsel uitdelen of tenten neerzetten. Amnesty komt op voor de rechten van mensen.

Loop rond, bekijk antwoorden van de leerlingen en bepaal welke opdrachten je wilt nabespreken. Vertel bij 11e dat dit verdrag in de volgende les verder wordt uitgelegd. Laat leerlingen vertellen wat ze weten over andere recente conflicten (bijvoorbeeld Oekraïne en Palestijnen in Gaza). Laat deze informatie vergelijken met de informatie over Nigeria en Myanmar.

 Vraag: **Vluchten de mensen om vergelijkbare redenen? Waar worden ze opgevangen?**

Je hebt nu geleerd dat mensen ...

Vluchten voor oorlog en geweld.

Vluchten voor droogte en overstromingen.

Vluchten naar een andere plek in hun eigen land.

Vluchten naar buurlanden.

Vluchten naar landen verder weg.

Die vluchten weinig spullen meenemen.

Die vluchten hun familie kunnen kwijtraken.

Die gevlucht zijn kleding, onderdak en voedsel nodig hebben.

Eigen antwoord...

Vertel de leerlingen tot slot wat ze de volgende les gaan doen.

2.2. VERDIEPINGSLES OP DE VLUCHT. EN DAN?

De filmfragmenten bij deze les komen van het project "Children of the Labyrinth". De website <https://www.childrenofthelabyrinth.eu/nederlands> biedt verhalen van en over mensen die met hun kinderen gevlucht zijn voor oorlog en geweld.

2.2.1. VERDIEPINGSVRAGEN NIVEAU A

Start met een korte terugblik op de vorige les. Vraag de leerlingen wat ze is bijgebleven van de filmfragmenten en eventueel van de andere informatie. Lees samen de inleiding en de tekst over het Vluchtelingenverdrag en bespreek de inhoud aan de hand van de vragen bij **opdracht 1**. Je kunt dit ook in groepjes laten bespreken en na afloop willekeurig enkele leerlingen vragen om antwoorden van het groepje te verwoorden. Dit kan bijvoorbeeld met de coöperatieve werkvorm RondPraat. ☞ Zie daarvoor 3.1 Coöperatieve werkvormen.

1. Eigen antwoord.

Lees de tekst over Asma & Muhammad.

Achtergrondinformatie

De asielprocedure van Asma en Muhammed is vastgelopen door het zoekraken van dossiers bij de Griekse autoriteiten. Verduidelijk desgewenst hoe in Nederland een asielprocedure idealiter verloopt. Momenteel moeten mensen heel lang wachten voordat de asielprocedure begint.

Na minimaal vijf jaar kunnen mensen die asiel hebben gekregen een Nederlands paspoort aanvragen en naturaliseren. Naturaliseren betekent voor de wet burger van een land worden.

Mensen met een Nederlands paspoort worden dan dus officieel Nederlander.

Vertel dat jullie een fragment gaan kijken uit een film die gemaakt is voor de website Children of the Labyrinth. Stel voordat jullie gaan kijken een kijkvraag.

🔍 Kijkvraag: **Wat wil Muhammad voor zijn toekomst?** Laat de leerlingen het antwoord opschrijven.

▶ Bekijk **filmfragment 4 Asma en Muhammad**.

Bespreek kort wat de leerlingen genoteerd hebben. Laat daarna **opdracht 2** zelfstandig of in tweetallen maken.

2.
 - a. In het kamp leefde de familie in een kleine tent zonder verwarming en elektriciteit. Ze leden honger door het slechte eten dat er was.
 - b. Muhammad wil later astronaut worden en veel talen leren.
 - c. Zonder de papieren van de aanvraag om te mogen blijven, mag Muhammad niet naar school.

Besprek kort na. Kinderen hebben volgens de universele mensenrechten recht op onderwijs, ongeacht asiel of verblijfsvergunning. Desondanks gaan de kinderen van mensen die naar Athene gevlucht zijn niet naar school.

Lees 'Redenen om te vluchten' en laat **opdracht 3 en 4** maken. In opdracht 3 koppelen de leerlingen de situatie van Asma en Muhammad aan de informatie uit de leertekst. In opdracht 4 passen ze de informatie uit de leertekst toe op andere situaties.

3. a. oorlog of geweld in hun land
b. ja
c. De aanvraagpapieren zijn zoekgeraakt.

Vertel dat de familie inmiddels in Duitsland woont en dat de kinderen daar nu naar school gaan.

- d. Ook mensen die om andere redenen vluchten kunnen problemen of gevaar ondervinden als zij terug zouden moeten gaan. Bijvoorbeeld omdat zij ernstig ziek zijn. Dan hebben zij ook bescherming nodig.
4. a. Recht op asiel hebben:
 - Een zus en broer die uit Myanmar zijn weggegaan vanwege het geweld dat het leger daar gebruikt tegen de inwoners.
 - Een vrouw die in Nigeria werd bedreigd door de gewelddadige organisatie Boko Haram.
 - Een man uit Irak die gevlucht is, omdat hij homo is en dat is daar niet toegestaan.
- b. Eigen antwoord, bijvoorbeeld: Ja ik ben het met Stella eens, omdat elk mens recht heeft op een veilig onderkomen en bescherming.

Lees de tekst 'Opgevangen (1)' over waar vluchtelingen opgevangen worden. Doe **opdracht 5** samen. **Opdracht 6** is optioneel. Laat desgewenst **opdracht 6a** in tweetallen doen. Houd aansluitend een klassengesprek over de verwachtingen van leerlingen bij de vragen. Laat daarna op het digibord actuele cijfers zien van UNHCR of CBS. De gegevens vullen de leerlingen in bij **opdracht 6b**. Houd een nagesprek over de resultaten, klopten de verwachtingen? Laat de gegevens verwerken in een cirkeldiagram (**6c**).

5. a. De meeste mensen worden opgevangen in de buurt van het land waar ze vandaan komen.
b. Bijvoorbeeld: Je zou landen die veel gevluchte mensen opvangen kunnen ondersteunen met geld of middelen zodat ze mensen veilig kunnen opvangen.
c. Bijvoorbeeld: Ik zou het liefst opgevangen worden in de buurt, dan kan ik makkelijk terug als het weer veilig is.
6. a. Eigen antwoord.
b. en c. Antwoord afhankelijk van actuele gegevens.

Lees de tekst 'Opgevangen (2)'. Ondanks het Vluchtelingenverdrag zijn vluchtelingen niet overal welkom. Lees de tekst en doe **opdracht 7** samen. De laatste leestekst en **opdracht 8** gaan over mensenrechten. Je kunt deze in tweetallen laten lezen en maken. Let op: Het gaat hierbij niet om wat aan de orde is in het verdrag, maar om welke rechten terug te vinden zijn in de teksten. **Opdracht 9** is optioneel en kan als differentiatieopdracht worden gebruikt. De leerlingen mogen hierbij een (online) atlas gebruiken. Laat recente informatie op het digibord zien. Gebruik bijvoorbeeld cijfers van websites van UNHCR en VluchtelingenWerk.

7. a. Bijvoorbeeld:
1. Landen sturen mensen op de vlucht terug het gevaar in.
 2. Mensen op de vlucht kunnen zo geen asiel (bescherming) aanvragen.
 3. Landen maken deals met andere landen waar mensen op de vlucht slecht worden behandeld.
- b. Bijvoorbeeld:
1. Landen mogen mensen niet terug het gevaar insturen.
 2. Mensen hebben altijd het recht om in een ander land asiel (bescherming) aan te vragen.
 3. De rechten van mensen op de vlucht mogen in andere landen ook niet worden geschonden, zoals gebeurt bij deals met andere landen.
- c. Bijvoorbeeld:
1. Mensen lopen gevaar in hun land van herkomst of in een ander land waar ze vervolgens terecht komen.
 2. Mensen kunnen dan geen bescherming vragen in dat land. Dan moeten ze een levensgevaarlijke route kiezen om toch de grens over te komen.
 3. Mensen worden slecht behandeld in het land waar een deal mee is gesloten en dat deze mensen tegenhoudt.
8. a. De rechten die je in de leesteksten vindt zijn:

	Leestekst 'Vluchtelingen verdrag'	Leestekst 'Asma & Muhammad'	Leestekst 'Redenen om te vluchten'	Leestekst 'Opgevangen (1 en 2)'
Art. 1 Iedereen wordt vrij en met gelijke rechten geboren.	x		x	
Art. 3 Je hebt recht op leven, op vrijheid en op veiligheid.	x	x	x	x
Art. 18 Je mag je eigen godsdienst kiezen of van godsdienst veranderen.			x	
Art. 19 Je hebt recht op informatie en je mag je eigen mening vormen. En je hebt ook het recht om die te uiten.			x	
Art. 26 Je hebt recht op onderwijs.	x	x	x	x

- b. Bijvoorbeeld: Ik kan respecteren dat mensen andere ideeën hebben dan ik en ze daar ruimte voor geven. Ik kan opkomen voor rechten van anderen door bijvoorbeeld te protesteren als er onrecht is.
- c. Bijvoorbeeld: Dit artikel betekent dat ik niet alles kan doen en laten. Ik moet een ander ook ruimte en vrijheid geven. Ik mag niet zo ver gaan met mijn eigen vrijheid dat ik een ander daarin zou beperken.
9. a. b. c. Afhankelijk van actuele informatie.

Loop rond, bekijk antwoorden van de leerlingen en bepaal welke opdrachten je wilt nabespreken. Blik terug op wat de leerlingen geleerd hebben, blader samen terug. Laat de leerlingen onder woorden brengen wat ze geleerd hebben. Dit vullen ze in op de laatste pagina.

Je hebt nu geleerd dat ...

- de rechten van vluchtelingen staan in het **Vluchtelingenverdrag**.
- de meeste mensen vluchten naar **buurlanden**.
- de buurlanden niet altijd genoeg middelen hebben om iedereen goed op te vangen.
- sommige mensen daarom doorreizen.
- alleen mensen die vluchten voor **oorlog, geweld of persoonlijke vervolging (onderdrukking)** officieel erkend worden als vluchteling.
- mensen die vluchten voor natuurgeweld, honger, armoede niet onder het **Vluchtelingenverdrag** vallen, (maar in sommige gevallen wel bescherming krijgen).
- iedereen het recht heeft om bescherming aan te vragen in een ander land, maar niet iedereen erkend wordt als **vluchteling**.

Je kunt de les beëindigen met een speldebat rondom stellingen over vluchtelingen. Voor een uitleg zie bijvoorbeeld schooldebatteren.nl.

Vertel ten slotte of er nog een les volgt en wat de leerlingen dan gaan doen.

2.2.2 VERDIEPINGSVRAGEN NIVEAU B

Start met een korte terugblik op de vorige les. Vraag de leerlingen wat ze is bijgebleven van de filmfragmenten en eventueel van de andere informatie. Lees samen de inleiding en de tekst over het Vluchtelingenverdrag en bespreek de inhoud aan de hand van de vragen bij **opdracht 1**. Je kunt dit ook in groepjes laten bespreken en na afloop willekeurig enkele leerlingen vragen om antwoorden van het groepje te verwoorden. Dit kan bijvoorbeeld met de coöperatieve werkvorm RondPraat. 🗣️ Zie daarvoor [3.1 Coöperatieve werkvormen](#).

1. Eigen antwoord.

Lees de tekst over Zahra & Kimiya.

Achtergrondinformatie

Zahra en Kimiya hebben na hun vlucht uit Iran eerst in kamp Moria gezeten en wachten vervolgens in Athene maandenlang op verblijfspapieren. Verduidelijk desgewenst hoe in Nederland een asielprocedure idealiter verloopt:

Na minimaal vijf jaar kunnen mensen die asiel hebben gekregen een Nederlands paspoort aanvragen en naturaliseren. Naturaliseren betekent voor de wet burger van een land worden. Mensen met een Nederlands paspoort worden dan dus officieel Nederlander.

Vertel dat jullie een fragment gaan kijken uit een film die gemaakt is voor de website Children of the Labyrinth. Stel vooraf een kijkvraag.

🔍 Kijkvraag: **Wat wil Kimiya voor de toekomst?** Schrijf het op.

📺 Bekijk **filmfragment 5 Zahra en Kimiya**.

Bespreek kort wat de leerlingen genoteerd hebben. Laat daarna **opdracht 2** zelfstandig of in

tweetallen maken. Bespreek kort na. Kinderen hebben volgens de mensenrechten recht op onderwijs, ongeacht asiel of verblijfsvergunning. Desondanks gaan kinderen van mensen die naar Athene gevlucht zijn niet naar school.

2.
 - a. In het kamp leefden ze acht maanden in een oude, lekke tent met muizen.
 - b. Ze hadden vijf maanden geen onderkomen en geen geld, en zwierven over straat. Kimiya kreeg hartproblemen, maar niemand wilde haar helpen.
 - c. Kimiya wil later nieraarts worden en veel talen leren.
 - d. Ze probeert met boeken en schriften zelf te leren.

Lees 'Opgevangen', 'Redenen om te vluchten' en 'Lang wachten'. Laat **opdracht 3, 4 en 5** maken. In opdracht 4 koppelen de leerlingen de situatie van Kimiya en haar moeder aan de informatie uit de leertekst. In opdracht 5 passen ze de informatie uit de leertekst toe op andere situaties.

3.
 - a. De meeste mensen worden opgevangen in de buurt van het land waar ze vandaan komen.
 - b. Het zijn vaak arme landen en er is weinig werk, voedsel en geen goed onderwijs of goede zorg. Daardoor reizen sommige mensen door naar Europa.
 - c. Bijvoorbeeld: Je kunt die landen ondersteunen met geld of middelen zodat ze mensen veilig kunnen opvangen.
 - d. Bijvoorbeeld: Ik zou het liefst opgevangen worden in de buurt, dan kan ik makkelijk terug als het weer veilig is.
4.
 - a. persoonlijke vervolging
 - b. ja
 - c. Bijvoorbeeld: Ook mensen die om andere redenen vluchten kunnen problemen of gevaar ondervinden als ze terug moeten gaan. Bijvoorbeeld omdat ze ernstig ziek zijn. Dan hebben zij ook bescherming nodig.
5.
 - a. Recht op asiel hebben:
 - Hayma en Zeya die uit Myanmar zijn weggegaan vanwege het geweld dat het leger daar gebruikt tegen de inwoners.
 - Een vrouw die in Nigeria werd bedreigd door de gewelddadige organisatie Boko Haram.
 - Een man uit Irak die gevlucht is omdat hij homo is en dat is daar niet toegestaan.
 - b. Eigen antwoord, bijvoorbeeld: Ik vind dat ze tijdelijk officieel erkend moeten worden en ook opvang en bescherming moeten krijgen, want elk mens heeft het recht op onderdak en voeding. Als de situatie in hun land hersteld is, kunnen ze weer terug.

Laat **opdracht 6a** in tweetallen doen. Houd aansluitend een klassengesprek over de verwachtingen van leerlingen bij de vragen. Laat daarna op het digibord actuele cijfers zien van UNHCR of CBS. Deze gegevens vullen de leerlingen in bij **opdracht 6b**. Houd een nagesprek over de resultaten, klopten de verwachtingen? Laat de gegevens verwerken in een cirkeldiagram (**6c**).

6.
 - a. Eigen antwoord
 - b t/m f. Antwoord afhankelijk van actuele gegevens.

Lees de tekst 'Gevaarlijke routes'. Ondanks het Vluchtelingenverdrag zijn vluchtelingen niet overal welkom. Doe **opdracht 7** samen. **Opdracht 8** gaat over mensenrechten. Let op: Het gaat hierbij niet om wat aan de orde is in het verdrag, maar om welke rechten terug te vinden zijn in de teksten. De opdracht is optioneel en kan als differentiatieopdracht gebruikt worden. De leerlingen kunnen desgewenst in tweetallen werken.

7. a. Bijvoorbeeld:
1. Landen sturen mensen op de vlucht terug het gevaar in.
 2. Mensen op de vlucht kunnen zo geen asiel (bescherming) aanvragen.
 3. Landen maken deals met andere landen waar mensen op de vlucht slecht worden behandeld.
- b. Bijvoorbeeld:
1. Landen mogen mensen niet terug het gevaar insturen.
 2. Mensen hebben altijd het recht om in een ander land asiel (bescherming) aan te vragen.
 3. De rechten van mensen op de vlucht mogen in andere landen ook niet worden geschonden, zoals gebeurt bij deals met andere landen.
- c. Bijvoorbeeld:
1. Mensen lopen gevaar in hun land van herkomst of in een ander land waar ze vervolgens terecht komen.
 2. Mensen kunnen dan geen bescherming vragen in dat land. Dan moeten ze een levensgevaarlijke route kiezen om toch de grens over te komen.
 3. Mensen worden slecht behandeld in het land waar een deal mee is gesloten en dat deze mensen tegenhoudt.

8. a. De rechten die je in de leesteksten vindt zijn:

	'Vluchtelingen verdrag'	'Fabiola & Soan'	'Redenen om te vluchten'	'Opgevangen'
Art. 1 Iedereen wordt vrij en met gelijke rechten geboren.	x			x
Art. 3 Je hebt recht op leven, op vrijheid en op veiligheid.	x	x	x	x
Art. 5 Marteling is verboden, net als wrede en vernederende behandeling of bestraffing.	x			x
Art. 9 Je mag niet zomaar worden opgesloten of het land worden uitgezet.	x			x
Art. 18 Je mag je eigen godsdienst kiezen of van godsdienst veranderen.		x	x	
Art. 19 Je hebt recht op informatie en je mag je eigen mening vormen. En je hebt ook het recht om die te uiten.			x	
Art. 26 Je hebt recht op onderwijs.	x	x	x	x

- b. Bijvoorbeeld: Ik kan respecteren dat mensen andere ideeën hebben dan ik en ze daar ruimte voor geven. Ik kan opkomen voor rechten van anderen door bijvoorbeeld te

- protesteren als er onrecht is.
- c. Bijvoorbeeld: Dit artikel betekent dat ik niet alles kan doen en laten. Ik moet een ander ook ruimte en vrijheid geven. Ik mag niet zo ver gaan met mijn eigen vrijheid dat ik een ander daarin zou beperken.

Loop rond, bekijk antwoorden van de leerlingen en bepaal welke opdrachten je wilt nabespreken. Lees samen de recente informatie over Zahra en Kimiya. Laat **opdracht 9** maken.

9. Eigen antwoord.

Blik terug op wat de leerlingen geleerd hebben, blader samen terug. Laat de leerlingen onder woorden brengen wat ze geleerd hebben. Dit vullen ze in op de laatste pagina.

Je hebt nu geleerd dat ...

- de rechten van vluchtelingen staan in het **Vluchtelingenverdrag**.
- de meeste mensen vluchten naar **buurlanden**.
- de buurlanden niet altijd genoeg middelen hebben om iedereen goed op te vangen.
- sommige mensen daarom doorreizen.
- alleen mensen die vluchten voor **oorlog, geweld of persoonlijke vervolging (onderdrukking)** officieel erkend worden als vluchteling.
- mensen die vluchten voor natuurgeweld, honger, armoede officieel geen **vluchteling** zijn.
- mensen die vluchten voor natuurgeweld, honger, armoede vallen niet onder het **vluchtelingenverdrag**, maar kunnen in sommige gevallen wel bescherming krijgen.
- mensen die asiel aanvragen, worden **opgevangen / beschermd** en krijgen hulp.
- iedereen heeft het recht om bescherming te vragen in een ander land, maar niet iedereen wordt erkend als **vluchteling**.
- **Eigen antwoord**

Je kunt de les beëindigen met een speldebat rondom stellingen over vluchtelingen. Voor een uitleg zie bijvoorbeeld schooldebatteren.nl.

Vertel ten slotte of er nog een les volgt en wat de leerlingen dan gaan doen.

2.2.3 VERDIEPINGSVRAGEN NIVEAU C

Start met een korte terugblik op de vorige les. Vraag de leerlingen wat ze is bijgebleven van de filmfragmenten en eventueel van de andere informatie. Lees samen de inleiding en de tekst over het Vluchtelingenverdrag en bespreek de inhoud aan de hand van de vragen bij **opdracht 1**. Je kunt dit ook in groepjes laten bespreken en na afloop willekeurig enkele leerlingen vragen om antwoorden van het groepje te verwoorden. Dit kan bijvoorbeeld met de coöperatieve werkvorm RondPraat. Zie daarvoor [3.1 Coöperatieve werkvormen](#).

1. Eigen antwoord

Lees de teksten 'Onveilige vluchtroutes' en 'Fabiola & Soan'.

Achtergrondinformatie

Fabiola is gevlucht uit Kameroen. Toen ze met spoed naar Athene werd gebracht om van haar zoon te bevallen, is ze haar papieren kwijtgeraakt. Dat bemoeilijkt de asielaanvraag. Verduidelijk desgewenst hoe in Nederland een asielprocedure idealiter verloopt:

Na minimaal vijf jaar kunnen mensen die asiel hebben gekregen een Nederlands paspoort aanvragen en naturaliseren. Naturaliseren betekent voor de wet burger van een land worden. Mensen met een Nederlands paspoort worden dan dus officieel Nederlander.

Vertel dat jullie een fragment gaan kijken uit een film die gemaakt is voor de website Children of the Labyrinth. Stel voor het kijken een kijkvraag.

 Kijkvraag: **Wat wil Fabiola voor de toekomst voor zichzelf en voor haar zoon?** Schrijf het op.

 Bekijk **filmfragment 6 Fabiola & Soan**.

Bespreek kort wat de leerlingen genoteerd hebben. Laat daarna **opdracht 2** zelfstandig of in tweetallen maken. Bespreek kort na.

2.
 - a. Ze werd ontvoerd, gevangengehouden, seksueel misbruikt.
 - b. Volgens het Vluchtelingenverdrag mogen mensen niet worden weggestuurd.
 1. Mensen op de vlucht hebben het recht om bescherming aan te vragen, ze mogen niet zonder asielprocedure weg worden gestuurd;
 2. Mensen mogen niet terug het gevaar in worden geduwd - niet naar gevaar in hun eigen land of in een ander land.
 - c. Fabiola kan niet werken en geld verdienen. Ze zal dus niet altijd voedsel en kleding voor hem kunnen kopen. Het is nog maar de vraag of hij te zijner tijd naar school kan.

Ondanks het Vluchtelingenverdrag zijn vluchtelingen niet overal welkom. Laat 'Redenen om te vluchten', 'Opgevangen' en 'Hoe het verder ging met Fabiola en Soan' lezen en laat **opdracht 3 en 4** maken. In opdracht 3 passen de leerlingen informatie uit de leertekst toe op diverse situaties. In opdracht 4 bestuderen ze de dagelijkse werkelijkheid en leggen ze deze naast het Vluchtelingenverdrag.

3. a. Recht op asiel hebben:
 - Een man uit Irak die gevlucht is, omdat hij homo is en dat is daar niet toegestaan.
 - Een vrouw die in Nigeria werd bedreigd door de gewelddadige organisatie Boko Haram.
 - Een echtpaar uit Afghanistan werd uitgesloten en bedreigd, omdat ze christen zijn.
 - b. Eigen antwoord, bijvoorbeeld: Ik vind dat ze tijdelijk officieel erkend moeten worden en ook opvang en bescherming moeten krijgen, want elk mens heeft het recht op onderdak en voeding. Als de situatie in hun land hersteld is, kunnen ze weer terug.
 - c. Fabiola kan gevlucht zijn voor onderdrukking en geweld, dat is een politieke reden. Of ze is gevlucht omdat ze persoonlijk vervolgd wordt, bijvoorbeeld omdat ze tot een bepaalde stam behoort of een bepaalde religie heeft. In beide gevallen is het in haar land niet veilig voor haar. Ze zou volgens deze informatie in aanmerking komen voor asiel.
-
4. a. Bijvoorbeeld:
 - Landen mishandelen mensen op de vlucht.
 - Landen sturen mensen op de vlucht terug het gevaar in.
 - Mensen op de vlucht kunnen zo geen asiel (bescherming) aanvragen.
 - Landen sluiten deals met andere landen waar mensen op de vlucht slecht worden behandeld.
 - b. Bijvoorbeeld:
 - Autoriteiten moeten mensen beschermen en niet mishandelen.
 - Landen mogen mensen niet terug het gevaar insturen.
 - Mensen hebben altijd het recht om in een ander land asiel (bescherming) aan te vragen.
 - De rechten van mensen op de vlucht mogen in andere landen ook niet worden geschonden, zoals gebeurt bij deals met andere landen.
 - c. Bijvoorbeeld:
 - Mensen raken gewond, worden ziek en raken (verder) getraumatiseerd.
 - Mensen lopen gevaar in hun land van herkomst of in een ander land waar ze vervolgens terecht komen.
 - Mensen kunnen dan geen bescherming vragen in dat land. Dan moeten ze een levensgevaarlijke route kiezen om toch de grens over te komen.
 - Mensen worden slecht behandeld in het land waar een deal mee is gesloten en dat deze mensen tegenhoudt.
 - d. Vaak is in de gebieden in Afrika en Azië die mensen opvangen weinig werk, voedsel of toegang tot goed onderwijs of goede zorg. Daardoor reizen sommige mensen door naar Europa. Europa is ook buurland van een land in oorlog: Oekraïne. Nederland vangt veel Oekraïners op.
 - e. Bijvoorbeeld: Je kunt die landen ondersteunen met geld of middelen zodat mensen veilig opgevangen kunnen worden. Denk aan hulp bij het bouwen van veilige opvanglocaties, medische zorg en onderwijs voor kinderen.
 - f. Bijvoorbeeld: Ik zou het liefst opgevangen worden in de buurt, dan kan ik makkelijk terug als het weer veilig is.
 - g. Bijvoorbeeld demonstreren, journalisten naar de grenzen sturen die kunnen zorgen dat er aandacht voor komt in het nieuws.
 - h. Mensen worden teruggestuurd en slecht behandeld in het land waar ze vandaan komen. Of ze kiezen een levensgevaarlijke route om toch ergens te kunnen komen.

Opdracht 5 over de huidige situatie van Fabiola en Soan kunnen de leerlingen zelfstandig maken. Laat **opdracht 6a** in tweetallen doen. Houd aansluitend een klassengesprek over de verwachtingen van leerlingen bij de vragen. Laat daarna op het digibord actuele cijfers zien van UNHCR of CBS. Deze gegevens vullen de leerlingen in bij **opdracht 6b**. Houd een nagesprek over de resultaten, klopten de verwachtingen? Laat de gegevens verwerken in een cirkeldiagram (**6c**).

Opdracht 7 en 8 gaan over mensenrechten. Opdracht 7 is optioneel en kan als differentiatieopdracht gebruikt worden. Let op: Het gaat hierbij niet om wat aan de orde is in het verdrag, maar om welke rechten terug te vinden zijn in de teksten. De leerlingen kunnen desgewenst in tweetallen werken.

5. Bijvoorbeeld: Ik zou het fijn vinden om nieuwe vrienden te ontmoeten en bekende dingen te kunnen eten.
6. a. Eigen antwoord
b t/m f. Antwoord afhankelijk van actuele gegevens.
7. De rechten die je in de leesteksten vindt zijn:

	'Vluchtelingen verdrag'	'Fabiola & Soan'	'Redenen om te vluchten'	'Opgevangen'
Art. 1 Iedereen wordt vrij en met gelijke rechten geboren.	x	x		
Art. 3 Je hebt recht op leven, op vrijheid en op veiligheid.	x	x	x	x
Art. 5 Marteling is verboden, net als wrede en vernederende behandeling of bestraffing.		x	x	x
Art. 9 Je mag niet zomaar worden opgesloten of het land worden uitgezet.	x	x	x	x
Art. 18 Je mag je eigen godsdienst kiezen of van godsdienst veranderen.		x	x	
Art. 19 Je hebt recht op informatie en je mag je eigen mening vormen. En je hebt ook het recht om die te uiten.			x	
Art. 26 Je hebt recht op onderwijs.	x	x	x	x

8. a. Bijvoorbeeld: Ik kan respecteren dat mensen andere ideeën hebben dan ik en ze daar ruimte voor geven. Ik kan opkomen voor rechten van anderen door bijvoorbeeld te protesteren als er onrecht is.
b. Bijvoorbeeld: Dit artikel betekent dat ik niet alles kan doen en laten. Ik moet een ander ook ruimte en vrijheid geven. Ik mag niet zo ver gaan met mijn eigen vrijheid dat ik een ander daarin zou beperken.

Je kunt de les beëindigen met een speldebat rondom stellingen over vluchtelingen.
Voor een uitleg zie bijvoorbeeld schooldebatteren.nl.

? Of stel de vraag uit de inleidende les:

Wat zou je ervan vinden een vluchteling als buur te hebben? Hoe kijk je daar nu naar?

Je hebt nu geleerd dat ...

- de rechten van vluchtelingen staan in het **Vluchtelingenverdrag**.
- de meeste mensen vluchten naar **buurlanden**.
- de buurlanden niet altijd genoeg middelen hebben om iedereen goed op te vangen.
- sommige mensen daarom doorreizen.
- alleen mensen die vluchten voor **oorlog, geweld of persoonlijke vervolging (onderdrukking)** officieel erkend worden als vluchteling.
- mensen die vluchten voor natuurgeweld, honger, armoede niet onder het **Vluchtelingenverdrag** vallen, maar in sommige gevallen wel bescherming krijgen.
- mensen die vluchten voor natuurgeweld, honger, armoede officieel geen **vluchtelingen** zijn.
- asiel hetzelfde betekent als **bescherming**.
- **Eigen antwoord**

Wijs de leerlingen op de suggesties onderaan de pagina en vertel of er nog een les volgt en wat ze dan gaan doen.

2.3 VERWERKINGSLES

Er is één lesbrief voor niveau A, B en C samen. Je kunt differentiëren naar tempo en niveau door te kiezen voor wat eenvoudigere opdrachten (1, 2 en 3) en/of juist de wat meer complexe opdracht (4) te laten doen. Je kunt afspreken dat iedereen een kaart schrijft, of juist een brief. Of je laat leerlingen samenwerken. Bepaal vooraf wat je de leerlingen wilt laten doen.

Materiaal

Als je een keus hebt gemaakt voor de opdrachten en de verwerkingsvorm, bedenk dan ook welk materiaal je daarbij moet klaarleggen.

- Schrijven de leerlingen hun eerste versie van een tekst voor een kaart of brief in het werkboek? Doen ze dit op de computer? Zijn er genoeg computers? Kan er geprint worden?
- Schrijven ze hun definitieve groet 'online' op <https://www.amnesty.nl/wat-we-doen/educatie/grtz>? Zijn er genoeg computers?
- Of schrijven ze hun post op echt postpapier en op kaarten? Zorg dan dat je voldoende papier neerlegt.
Wil je erbij laten tekenen, knippen en plakken, leg dan ook knutselmateriaal klaar.
- Via de website van Amnesty www.amnesty.nl/wat-we-doen/educatie/acties kun je materiaal bestellen voor verschillende acties.

Introduceer het onderwerp door de inleiding bovenaan de lesbrief (voor) te lezen. Laat de leerlingen reageren. Bespreek **opdracht 1** klassikaal of laat de leerlingen dit in twee-, drie- of viertallen bespreken. Deze opdracht geeft aanknopingspunten voor een gesprek om de betekenis van post duidelijk te maken en de leerlingen te laten verwoorden welke ervaringen zij zelf hebben met post.

Andere mogelijke vragen zijn:

- Welke soorten post ken je?
- Voor welke gelegenheden zijn er kaarten?
- Wat is het verschil tussen online kaarten en een kaart die je in je brievenbus vindt?
- En tussen handgeschreven en getypt?
- Wat voor post krijg je, hoe vind je het om post te ontvangen, welk gevoel geeft dat?
- Hoe kun je een ander opvrolijken met post?

Bekijk aansluitend enkele successen en uitspraken van ontvangers op de website van Amnesty: <https://www.amnesty.nl/organiseren/successen>

1. a. Eigen antwoord.
b. Eigen antwoord.

Vertel dat jullie zelf post gaan sturen. Vertel of de leerlingen kaarten of brieven of mails of appjes gaan sturen, of dat ze zelf mogen kiezen wat ze doen.

Bij **opdracht 2** bepalen de leerlingen aan wie ze post willen sturen. Houd hiertoe een kort gesprek (klassikaal of in groepjes) over wat leerlingen is bijgebleven over de personen die ze hebben leren kennen in de verdiepingsmodule A, B en/of C.

Laat van de personen die niet in de eerdere lessen aan bod gekomen zijn de filmfragmenten zien.

- **Fragment 4 Asma en Muhammad** (module A)
Muhammad vluchtte vanuit Syrië via Turkije naar Griekenland en moest familieleden achterlaten.
- **Fragment 5 Zahra en Kimiya** (module B)
De Afghaanse Kimiya vluchtte met haar moeder Zahra eerst uit Afghanistan en daarna uit Iran.
- **Fragment 6 Fabiola & Soan** (module C)
Fabiola was in Kameroen ontvoerd, raakte zwanger en vluchtte via Turkije naar Griekenland, waar ze van Soan beviel.

Lees samen **opdracht 2**. Laat de leerlingen nadenken over hun keuze.

Bespreekvragen:

- Wat zou je nog meer over deze mensen willen weten?
- Zijn dat goede vragen om te stellen in een brief/mail/kaart/appje?
- Wat kan je zelf aan deze mensen vertellen?
- Wat zou je willen opsturen? Waarom?
- Laat de gemaakte keuzes invullen.

2. Eigen antwoord.

Bij **opdracht 3** begint het schrijfproces. Om de leerlingen op weg te helpen kun je teruggrijpen op gesprekken en vraagkaartjes uit de introductieles.

Laat daarna de woordspin invullen.

Laat de leerlingen brainstormen over wat ze zouden kunnen maken of schrijven. Voer een kort gesprek (klassikaal of in groepjes) over wat je wenst voor degene aan wie je post stuurt. Waarom dat? En waarom is dat voor jou belangrijk? Hoe kun je dat duidelijk maken, in een tekening, een lied, een brief?

De leerlingen kunnen hun post uitwerken op pagina 5. Je kan ze ook op losse blaadjes, kaarten of op de computer laten werken.

3. Eigen antwoord.

Bedenk van tevoren of je deze opdracht wilt laten doen. Het vraagt iets meer voorbereiding. Zoek uit of de actie daadwerkelijk uitgevoerd kan worden of dat je deze alleen op papier laat organiseren. Je kunt gebruikmaken van suggesties op de website van Amnesty zoals GRTZ or Write for rights:

- <https://www.amnesty.nl/wat-we-doen/educatie/grtz>
- <https://www.amnesty.nl/wat-we-doen/educatie/write-for-rights-op-school>

4. Eigen antwoord.

3. ACHTERGRONDINFORMATIE

3.1. COÖPERATIEVE WERKVORMEN

Hieronder vind je een aantal coöperatieve werkvormen die te gebruiken zijn in de lessen. Leerlingen leren met coöperatieve werkvormen actief luisteren, hun ideeën uitleggen, elkaars ideeën waarderen. Ook oefenen ze afwisselend luisteren en praten.

TweeGesprek (Op Tijd)

Tweeallen vertellen en luisteren bij toerbeurt (in een afgesproken tijd) over een bepaald onderwerp. De stappen zijn:

1. De leraar geeft een onderwerp of stelt een vraag en geeft DenkTijd. (Hij geeft aan hoeveel spreektijd de leerlingen krijgen.)
2. Leerling A vertelt, Leerling B luistert zonder te onderbreken.
3. Leerling B reageert.
4. De leerlingen wisselen van rol (tot de leerkracht een stopteken geeft). Een variant is een tweegesprek waarbij elke deelnemer één beurt heeft.

RondPraat (Op Tijd)

Viertallen vertellen en luisteren bij toerbeurt (in een afgesproken tijd) over een bepaald onderwerp. De stappen zijn:

1. De leerlingen worden A, B, C en D genummerd.
2. De leraar geeft een onderwerp of stelt een vraag en geeft DenkTijd. (Hij geeft aan hoeveel spreektijd de leerlingen krijgen.)
3. (De leerkracht zet de timer.) Leerling A vertelt zijn antwoord/standpunt/idee/opdracht/argument en geeft een toelichting. De andere leerlingen luisteren zonder te onderbreken.
4. (Als de timer gaat) Daarna is de volgende leerling aan de beurt om te vertellen.
5. Stap 3 en 4 worden herhaald tot iedere leerling geweest is. Een variant is dat er meerdere ronden gedaan worden waarbij de leerlingen steeds één kort antwoord geven, dit kan zonder timer.

Sta-Op Hand-Omhoog

Tweeallen vertellen en luisteren bij toerbeurt (in een afgesproken tijd) over een bepaald onderwerp. De stappen zijn:

1. De leraar geeft een onderwerp of stelt een vraag en geeft DenkTijd. Hij geeft desgewenst aan hoeveel spreektijd de leerlingen krijgen.
2. De leerlingen doen hun hand omhoog en lopen naar een ander die zijn hand omhoog heeft.
3. De leerlingen houden een TweeGesprek: Leerling A vertelt zijn antwoord/standpunt/idee/opdracht/argument. Leerling B luistert zonder te onderbreken.
4. Leerling B reageert.
5. De leerlingen wisselen van rol.
6. De leerlingen bedanken elkaar en gaan op hun plaats zitten.

Voor meer informatie en andere werkvormen zie: <https://wij-leren.nl/cooperatief-leren-kagan.php>

3.2. INFORMATIE OVER ENKELE GEBIEDEN WAAR VLUCHTELINGEN IN DE LESBRIEF VANDAAN KOMEN

3.2.1. OORLOG IN MYANMAR

Myanmar (voorheen Birma) werd tot aan de eerste vrije verkiezingen in 2010 tientallen jaren geregeerd door een militaire junta. De bevolking had er weinig vrijheid. Vooral de Rohingya-bevolking werd ernstig gediscrimineerd. Na de verkiezingen in 2010 verbeterde de situatie. Burgers kregen meer vrijheden.

Maar op 25 augustus 2017 verslechterde de situatie weer. Het leger begon een gewelddadige operatie tegen de Rohingya-bevolking in het noorden van de staat Rakhine. Hele dorpen werden platgebrand, veel mensen werden vermoord en verkracht. Ongeveer een miljoen Rohingya vluchtten naar Bangladesh. Veel mensen vluchtten ook naar andere landen, zoals Thailand en India.

In februari 2021 greep het leger in Myanmar weer de macht. Daardoor nam het geweld nog verder toe. Het land wordt geteisterd door militaire luchtaanvallen en gevechten tussen het leger en verzetsgroepen. Drie miljoen mensen zijn op de vlucht geslagen. Ruim een derde van de bevolking heeft humanitaire hulp nodig, maar het leger houdt hulp naar gebieden waar verzetsgroepen actief zijn tegen.

Ook in de vluchtelingenkampen in Bangladesh zijn de Rohingya niet veilig: ze hebben geen kans om veilig terug te keren naar hun huizen in Myanmar en kunnen ook geen vreedzaam leven in Bangladesh opbouwen, vanwege het geweld in de vluchtelingenkampen en armoede en beperkte kansen in Bangladesh.

3.2.2. DE OORLOG IN ANDERE GEBIEDEN

Informatie over de oorlog in andere gebieden uit de lesbrieffind je op onze website.

Nigeria: <https://www.amnesty.nl/landen/nigeria>

Oekraïne: <https://www.amnesty.nl/wat-we-doen/landen/oekraïne>

Syrië: <https://www.amnesty.nl/landen/syrie>

3.3. MEER OVER RECHTEN VAN HET KIND, MENSENRECHTEN EN HET VLUCHTELINGENVERDRAG

In 1948 hebben de leden van de Verenigde Naties de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM) aangenomen, zonder tegenstemmen, maar met acht onthoudingen. In de inleiding staat, samengevat:

- Mensenrechten zijn de basis van vrijheid, gerechtigheid en vrede.
- Minachting voor de mensenrechten heeft geleid tot barbaarse handelingen.
- Als mensen niet worden beschermd, is opstand tegen onderdrukking de laatste toevlucht.
- Mensenrechten zijn een plicht van iedereen: regering, individu of maatschappelijk orgaan.

Er is ook een VN-kinderrechtenverdrag met extra rechten voor kinderen.

Die vind je op www.kinderrechten.nl.

DE UNIVERSELE VERKLARING VAN DE RECHTEN VAN DE MENS

VERKORTE VERSIE

ARTIKEL

1. Iedereen wordt vrij en met gelijke rechten geboren.
2. De mensenrechten gelden voor iedereen, waar ook ter wereld.
3. Je hebt recht op leven, op vrijheid en op veiligheid.
4. Slavernij is verboden.
5. Marteling is verboden, net als wrede en vernederende behandeling en bestraffing.
6. Je hebt recht om erkend te worden voor de wet, waar je ook bent.
7. De wet is voor iedereen gelijk en moet iedereen gelijke bescherming bieden.
8. Als je onrecht wordt aangedaan heb je recht op rechtshulp.
9. Je mag niet zomaar worden opgesloten of het land uitgezet.
10. Als je terecht moet staan, heb je recht op een eerlijke en openbare rechtszaak met een onafhankelijke en onpartijdige rechter.
11. Je bent onschuldig tot het tegendeel is bewezen.
12. Je hebt recht op privacy en bescherming van je goede naam.
13. Je mag je vrij verplaatsen in je eigen land, je mag overal naartoe.
14. Als je rechten worden bedreigd, mag je vluchten naar een ander land.
15. Je hebt recht op een nationaliteit.
16. Je mag trouwen en een gezin stichten met wie jij wilt.
17. Je hebt recht op eigendom.
18. Je mag je eigen godsdienst kiezen of van godsdienst veranderen.
19. Je hebt het recht op informatie en je mag je eigen mening vormen.
En je hebt ook het recht om die te uiten.
20. Je mag lid worden van een vereniging en er zelf een oprichten.
21. Iedereen mag meedoen aan de verkiezingen en zichzelf daarvoor verkiesbaar stellen.
22. Je hebt recht op de economische, culturele en sociale voorzieningen in je land.
23. Je hebt recht op werk en een studie naar keuze.
24. Je hebt recht op rust en vrije tijd.
25. Je hebt recht op genoeg inkomen om van te leven.
26. Je hebt recht op onderwijs.
27. Je hebt het recht om te genieten van kunst en cultuur.
28. Landen moeten ervoor zorgen dat de mensenrechten kunnen worden nageleefd.
29. Je dient ervoor te zorgen dat ook de rechten van andere mensen kunnen worden nageleefd.
30. Geen van deze rechten mag worden gebruikt om de mensenrechten te vernietigen.

Geschiedenis van het Vluchtelingenverdrag

Tijdens en na de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) en Tweede Wereldoorlog (1939-1945) verlieten miljoenen mensen hun land op zoek naar bescherming. De internationale gemeenschap ontwikkelde vanaf de start bij de Volkenbond in 1921 geleidelijk een reeks richtlijnen, wetten en verdragen die gericht zijn op het beschermen van de fundamentele mensenrechten van vluchtelingen en het waarborgen van hun behandeling. Dit resulteerde uiteindelijk in het Verdrag van 1951, dat tot op de dag van vandaag de meest uitgebreide internationale wetgeving biedt met betrekking tot de rechten van vluchtelingen.

De belangrijkste rechten zijn:

- **artikel 1 onder A lid 2**

Voor de toepassing van dit Verdrag geldt als „vluchteling” elke persoon:

Die (...) uit gegronde vrees voor vervolging wegens zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging, zich bevindt buiten het land waarvan hij de nationaliteit bezit, en die de bescherming van dat land niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil inroepen, of die, indien hij geen nationaliteit bezit en ten gevolge van bovenbedoelde gebeurtenissen verblijft buiten het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had, daarheen niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil terugkeren.

- **artikel 33: Verbod tot uitzetting of terugleiding („refoulement”)**

1 Geen der Verdragsluitende Staten zal, op welke wijze ook, een vluchteling uitzetten of terugleiden naar de grenzen van een grondgebied waar zijn leven of vrijheid bedreigd zou worden op grond van zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging.

Zie verder: <https://www.unhcr.org/nl/wie-we-zijn/vluchtelingenverdrag-1951/> en <https://www.amnesty.org/en/what-we-do/refugees-asylum-seekers-and-migrants/>

4. VERDER LEZEN

Amnesty International

- <https://www.amnesty.nl/encyclopedie/vluchtelingenverdrag-in-10-vragen>
- <https://www.amnesty.nl/actueel/10-vooroordelen-over-vluchtelingen-ontkracht>
- <https://www.amnesty.nl/wat-we-doen/themas/vluchtelingen-en-migranten>
- www.amnesty.org/en/what-we-do/people-on-the-move

Amnesty-lesmateriaal

- Kijk op de website www.amnestyopschool.nl voor meer materialen en informatie over kinderrechten.
-

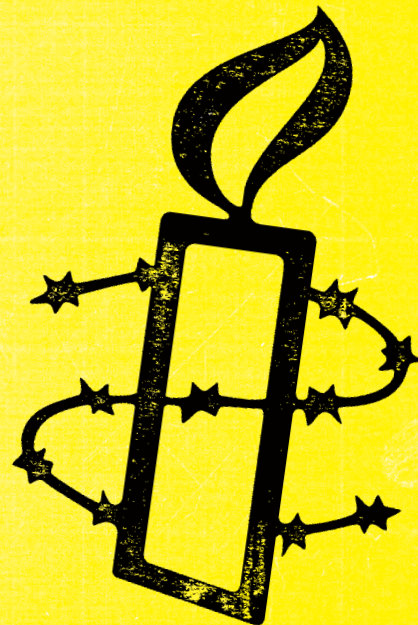
VluchtelingenWerk Nederland Infographic

<https://www.artassociates.nl/projecten/vluchtelingenwerk-nederland/>

Artist: Marc Kolle

Amnesty International streeft naar een wereld waarin iedereen kan gebruikmaken van alle rechten die zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en andere internationale mensenrechtendocumenten. Om dit te bereiken doen we onderzoek en ondernemen we actie gericht op het voorkómen en beëindigen van ernstige overtredingen van al deze rechten.

Wil je een spreekbeurt of werkstuk maken over mensenrechten? Of wil je actie voeren tegen onrecht? Wij helpen je met allerlei materialen. Kijk op amnesty.nl/leerlingen

Amnesty International
Postbus 1968
1000 BZ Amsterdam
T (020) 626 44 36
educatie@amnesty.nl
amnestyopschool.nl
[in linkedin.com/in/amnestyopschool](https://www.linkedin.com/in/amnestyopschool)

AMNESTY
INTERNATIONAL

